1964

ମାର୍ଚ୍ଚ 11

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

[ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, କେ. ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୋ, ଜେ. ସି. ଶାହା, ଏନ୍. ରାଜଗୋପାଳ ଆୟଙ୍ଗର ଏବଂ ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ଖରପୋଷ ଭତ୍ତା - ରାଜ୍ୟ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସନଦ - ମିଶ୍ରଣ ପରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଗଦ ଭତ୍ତା ଜାରି ରଖିବା ବନ୍ଦ - ବୈଧତା - ସନଦ, ଆଇନ କିମ୍ବା ନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ - ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 366 (10), 372 - ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି 1948 ର ଆଦେଶ 31, ଖଣ୍ଡ 4 (b) ।

ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟର ଶାସକ ଆବେଦନକାରୀ, ତାଙ୍କ ସାନ ଭାଇଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟର ପାରମ୍ପରିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କିଛି ଜମି ଏବଂ ଭରଣ ପୋଷଣ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରି ଖରପୋଷ ଭତ୍ତା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ସନଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । 1948 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ଭାରତୀୟ ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳରେ ରାଜ୍ୟର ମିଶ୍ରଣ ପରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଶାସନକୁ ନିଜ ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ନଗଦ ଭତ୍ତା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଅଧସ୍ତନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ ଆଦେଶର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଦାଲତରେ ଆବେଦନ କରିବା ପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସନଦ ଆଇନ ଅଟେ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 366 (10), 372 (1) ଓ ଅତିରିକ୍ତ ବୈଦେଶିକ ଅଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମ, 1947ର ଧାରା 3 (2) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା 1948ର ଆଦେଶ 31ର 4 (b) ଦ୍ୱାରା ଜାରି ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା:(i) ଏହା କହିବା ଠିକ୍ ନଥିଲା ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ଏହି ଅନୁଦାନ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ କିମ୍ବା ଆଇନ ପ୍ରଣୟନର ପରିଣାମ ଥିଲା କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ତଦନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ନିୟମ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିଲେ ଯେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ନ୍ୟାୟିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏପରି ଏକ ମାମଲା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଅପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ।

ଅମୀର-ଉନ୍ ନିସା ବେଗମ୍ ବନାମ *ମେହବୁବ୍ ବେଗମ୍*, ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1955 ଏସ୍.ସି. 352, *ଦେବୋତ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସରକାର* ବନାମ *ଅକ୍ରମ୍ ଅଲ୍ଲୀ*, ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1956 ଏସ୍.ସି. 60, *ମାଧୋରାଓ ଫାଙ୍କେ* ବନାମ *ମଧ୍ୟଭାରତ ରାଜ୍ୟ*, [1961] 1 ଏସ୍.ସି.ଆର୍. 957, *ପ୍ରମୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ* ବନାମ *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ*, [1962] Supp. 1 ଏସ୍.ସି.ଆର୍. 405, *ତିଳକାୟତ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ-ଲାଲଜୀ ମହାରାଜ* ବନାମ *ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ*, [1964] 1 ଏସ୍.ସି.ଆର୍. 561, *ମହାରାଜା ଶ୍ରୀ ଉମୈଦ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍* ବନାମ *ଭାରତ ସଂଘ*,

ଏ.ଆଇ.ଆର୍. 1963 ଏସ୍.ସି. 953 ଏବଂ *ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ* ବନାମ *ଭୋରା ଫିଡାଲି ବଦ୍ରୁଦ୍ଦିନ ନିତିବାରୱାଲା,* [1964] 6 ଏସ୍.ସି.ଆର୍. 461, ବିଚାରକୁ ନିଆଗଲା ।

ଏପରି ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି, ଏହାର ପରିସର ଏବଂ ପ୍ରଭାବ, ସାଧାରଣ ପଟ୍ଟଭୂମି ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ ଏହାକୁ ଘୋଷଣା କରିବାରେ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତି ପରି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରକଗୁଡିକ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

ତେଣୁ ବିଚାର କଲେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ସନଦର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଉପାଦାନ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଏକ ଉପହାର ଥିଲା ଯାହା ପରିବାରର ପ୍ରଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ପାରମ୍ପରିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ସରଳ ।

ତେଣୁ ଏହି ଉପହାର ଶାସକଙ୍କ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଆଇନରେ ପରିଣତ ହୋଇନଥିଲା ଯଦିଓ ଶାସକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ପାରମ୍ପରିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ।

ଏହି ଉପହାର ଶାସକଙ୍କ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଶାସକଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ବାତିଲ କରାଯାଇପାରିବ । ନଗଦ ଭତ୍ତା ବନ୍ଦ ହେବା ଦ୍ୱାରା 1948ର ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 4 (a) ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ଅଧୀନରେ ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନର ଜାରି ରଖିବା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିପାରିବ ନାହିଁ । କିମ୍ବା ମିଶ୍ରଣ ପରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆବେଦନ ବନ୍ଦକୁ ଅବୈଧ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା:ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 133/1963 । ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 45/1955 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନଭେମ୍ବର 17, 1960 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରୀରୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଏମ୍.ସି. ସେତଲୱାଡ, ଆର୍.କେ. ଗର୍ଗ, ଏମ୍.କେ. ରାମମୂର୍ତ୍ତି, ଡି.ପି. ସିଂହ ଏବଂ ଏସ୍.ସି. ଅଗରୱାଲା ।*

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ତରଫରୁ *ଭାରତର ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଏସ୍. ଭି. ଗୁପ୍ତେ, ଗଣପଥି ଆୟାର ଏବଂ ଆର୍.ଏଚ୍. ଢେବର ।*

ମାର୍ଚ୍ଚ 9, 1964 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନରେ ଉତ୍ଥାପନ ହୋଇଥିବା ଆଇନର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଆବେଦନକାରୀ ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂ ଦେଓଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ତାଙ୍କ ବଡ଼ ଭାଇ, ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟର ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଚ୍ଚ 1, 1931 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସନଦ, ଉତ୍ତରଦାତା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାନୁଆରୀ 1, 1948ରେ ଜାରି 1948 ର

1964

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 31 ର ଖଣ୍ଡ 4(b) ସହିତ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ କି । ଏଭଳି ଭାବେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି । 1947 ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଜ୍ୟ ଥିବା ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟ 1947 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 15 ତାରିଖରେ ଢେଙ୍କାନାଳ ଶାସକ ଏବଂ ଭାରତ ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ମିଶ୍ରଣ ରାଜିନାମାର ଅନୁସରଣରେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ସହିତ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ରାଜିନାମା 1948 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖରୁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ରାଜିନାମାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଅତିରିକ୍ତ ବୈଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଅଧିନିୟମ, 1947 (1947 ର 47 ନମ୍ବର) ର ଧାରା 3 (2) ଅଧୀନରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟର ସମଗ୍ର ପ୍ରଶାସନକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସନଦ ଜାରି ହେବା ପରେ, ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ବେତନ ଆଦେଶର ପ୍ରାଧିକରଣ ଉପରେ ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲା କୋଷାଗାରରୁ ସେ ମାସିକ 500 ଟଙ୍କା ଭତ୍ତା ପାଉଥିଲେ, ଯାହା ଉକ୍ତ ସନଦ ଆଧାରରେ ଢେଙ୍କାନାଳର ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । 1949 ମସିହା ମେ ମାସ 1 ତାରିଖରୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ମାମଲାର ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଅନେକ ଆବେଦନ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପେନ୍ସନ୍ ବନ୍ଦ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ ବେଆଇନ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରି ଏବଂ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରାର୍ଥନା କରି 26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1951 ରେ ଅଧସ୍ତନ ବିଚାରପତି, ଢେଙ୍କାନାଳଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ । ଏହି ମକଦ୍ଦମାରୁ ହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପରିବାରରେ, ପରିବାରର ସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭରଣପୋଷଣ ପାଇବାକୁ ପରିବାରର କନିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଏକ ପାରମ୍ପରିକ ଅଧିକାର ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି । ବାସ୍ତବରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ପ୍ରଥାକୁ ଢେଙ୍କାନାଳରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ପାରମ୍ପାରିକ ଆଇନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଳନ ପୋଷଣ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନରେ ଜମି ଏବଂ ନଗଦ ଭତ୍ତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏଗୁଡିକ ପରେ ଖରପୋଶ ଭତ୍ତା ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପୂର୍ବତନ ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱରୁ ଆଦାୟ ଓ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଢେଙ୍କାନାଳର ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୃକ୍ତ ସନଦ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସନଦ ଦ୍ୱାରା, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କେତେକ ଜମି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଆଜୀବନ ମାସିକ 500/- ଟଙ୍କା ନଗଦ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ଯେ ଏହି 500/- ଟଙ୍କା ଭତ୍ତା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ଏକ ବେଆଇନ ଏବଂ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ କାର୍ଯ୍ୟ । ଉତ୍ତରଦାତା ନଗଦ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ ଜାରି ରଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାରେ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଅନୁଦାନ ଧାରା 372 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆଇନ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଜାରି ରଖିବାକୁ ପଡିବ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ଢେଙ୍କାନାଳର ମିଶ୍ରଣ ପରେ, ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ତାଙ୍କର ଅଧିକାରକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ଏହା ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ନିଷେଧାଦେଶ ଆକାରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିକାର ଦାବି କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଦାବି ସମର୍ଥନରେ ଅନ୍ୟ ଅନେକ କାରଣ ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବିକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଅନୁଦାନର ପ୍ରକୃତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଯାହା ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ, ଅନୁଦାନ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ପାଇଁ ଏହା ଉଚିତ୍ ଥିଲା । ଏହି ଅନୁଦାନ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯେପରି ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 1931 ମସିହାରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହା କରାଯାଇଥିଲା, ସେହିପରି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ, କାରଣ ଉତ୍ତରଦାତା ହେଉଛନ୍ତି ଶାସକଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ନଗଦ ଭତ୍ତା ମଞ୍ଜୁର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଭିତ୍ତିହୀନ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାର ବିଚାର କରୁଥିବା ଉଭୟ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରଣ ବିଚାରପତି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଯାହାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ମାମଲାକୁ ଅପିଲରେ ନେଇଥିଲେ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ ହୋଇଛି । ଏହା ପରେ ଆବେଦନକାରୀ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସହିତ ସେ ଆବେଦନରେ ଏହି ଅଦାଲତକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସେତଲୱାଡ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଥମ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ହେଉଛି ଯେଉଁ ସନଦ ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବି କରିବା ଆଧାରିତ, ତାହା ହେଉଛି ଆଇନ । ସନଦ ମଞ୍ଜୁର ହେବା ସମୟରେ, ଢେଙ୍କାନାଳର ଶାସକ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟ ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ନିହିତ ଥିଲା; ଏହିପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାର୍ବଭୌମ ଭାବରେ, ତାଙ୍କୁ ବୈଧାନିକ, ନ୍ୟାୟିକ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କ୍ଷମତା ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ସମୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ଯାହା ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ ତାହା ଆଇନ ସଦୃଶ ଥିଲା । ଜଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯାହାଙ୍କ ଶବ୍ଦ ଆକ୍ଷରିକ ଭାବରେ ଆଇନ ଅଟେ, ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ କୁହନ୍ତି ଯେ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ କିମ୍ବା ପ୍ରଶାସନିକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆଦେଶରୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରିବା ନିରର୍ଥକ ହେବ । ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ , ଏପରି ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆଦେଶ ଆଇନ ଅଟେ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସନଦ ଏହିପରି ଆଇନର ବର୍ଗରେ ଆସେ ।

ଏହି ତର୍କର ସମର୍ଥନରେ, ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ ଆମକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 366 (10) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ "ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ" ଶବ୍ଦର ସଂଜ୍ଞା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 366 (10) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି କୌଣସି ଆଇନ, ଅଧ୍ୟାଦେଶ, ଆଦେଶ, ଉପ-ଆଇନ, ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ଯାହା ଏହି ସମ୍ବିଧାନର ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଏପରି ଆଇନ, ଅଧ୍ୟାଦେଶ, ଆଦେଶ, ଉପ-ଆଇନ, ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ

1964

ରାଜକୁମାର
ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ
ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖିଥିବା କୌଣସି ବିଧାନମଣ୍ଡଳ, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ସଂଜ୍ଞାକୁ ଆଧାର କରି ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 (1) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଯାହା ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନର ବଳବତ୍ତର ରହିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ; ଏହି ଜାରି ରଖିବା, ଅବଶ୍ୟ, ସମ୍ବିଧାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରାରମ୍ଭର ତୁରନ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ଭାରତର ଅଞ୍ଚଳରେ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଆଇନଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡିକ ଏକ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ, ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ ନହୁଏ ।

1948 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା 1948ର ଆଦେଶ 31ର ଖଣ୍ଡ 4 (b) ଆଧାରରେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି । ଏହା ସର୍ବଜନବିଦିତ ଯେ, ଅତିରିକ୍ତ ବୈଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଆଇନର ଧାରା 3 (1) ଅନୁଯାୟୀ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଯେପରି ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବନ୍ତି ସେହିପରି ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଧାରା 3 (2) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉପରୋକ୍ତ କୌଣସି ଅଧିକାରିତା କୌଣସି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏପରି ଢଙ୍ଗରେ ଏବଂ ଯେତିକି ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି ସେହି ପରିମାଣରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିପାରିବେ । ଯଦି ଧାରା 4ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖାଯାଏ, ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତାର ବ୍ୟାପକତାକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବେ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରିବ । ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଆଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକୃତ ହୋଇଥିଲେ ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ-ବିଦେଶୀ ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ସୁବିଧାଜନକ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (d) ଦ୍ୱାରା ଧାରା 4 (2) ଆଦେଶ ଗୁଡିକର ଶ୍ରେଣୀକୁ ସୂଚିତ କରେ, ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଜର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରୟୋଗରେ ପାରିତ ହୋଇପାରିବ । ଏହି କ୍ଷମତା ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟାପକତା ରହିଛି ଏବଂ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୋଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସନର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧାରା 3 (2) ଅନୁଯାୟୀ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶିଥିବା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜର କ୍ଷମତା ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି 1948ର ଆଦେଶ 31 ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ (ବର୍ତ୍ତମାନ ଉତ୍ତରଦାତା) ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 4ରେ ମିଶ୍ରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହେବାକୁ ଥିବା ଆଇନର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରେ । ଖଣ୍ଡ 4 (a) ଆଦେଶ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଅନୁସୂଚୀର ପ୍ରଥମ ସ୍ତମ୍ଭରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚିତ କରିଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ସୂଚିତ ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁ କରିଛି । ଖଣ୍ଡ 4 (b)ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଉପପରିଚ୍ଛେଦ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହି ଆଦେଶର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ସମସ୍ତ ଆଇନ, ତାହା ଅଧିଷ୍ଠାୟୀ ହେଉ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଏବଂ ପ୍ରଥା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର କିମ୍ବା ବିଧି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେଉ, ଏହି ଆଦେଶର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ, ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ ଅଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମ, 1947 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତିତ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବ । ଏହି ଉପ-ଖଣ୍ଡରେ ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି, ଯାହାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ତର୍କ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 4 (b) ଆଧାରରେ, ମିଶ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ଢେଙ୍କାନାଳ

ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନ ଢେଙ୍କାନାଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଇନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଜାରି ରଖିଛି ଏବଂ ଏହିପରି ଏହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅଛି, କାରଣ ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ଅନୁଯାୟୀ, ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସନଦ ଆଇନ ଅଟେ, କେବଳ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନଗଦ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ । ଯଦି ଉତ୍ତରଦାତା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନଗଦ ଭତ୍ତା ଆଦେଶ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ଯାହା ଉତ୍ତରଦାତା ବୈଧ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ, ତାହା ହେଉଛି ସେହି ବାବଦରେ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବା, କିମ୍ବା ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 4 (b) ଅଧୀନରେ ଏକ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବା । ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ କହିଲେ, ତାହା ହେଉଛି ସେହି ତର୍କ ଯାହା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସେତଲୱାଡ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହି ତର୍କ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମୌଳିକ ଅନୁମାନ ଠିକ୍ । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଯେଉଁ ମୌଳିକ ଧାରଣା ଉପରେ ତର୍କ ଆଧାରିତ ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ସମସ୍ତ ଆଦେଶ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ, ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଚରିତ୍ରର କି ନାହିଁ ତାହା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ନିରର୍ଥକ ଅଟେ, କାରଣ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ବୈଧାନିକ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଏବଂ ନ୍ୟାୟିକ କ୍ଷମତା ସବୁ ଏକ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ; ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ସମସ୍ତ କ୍ଷମତାର ଉତ୍ସ କିମ୍ବା ଧାରା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଯେକୌଣସି ନିୟମ, ଏହା ବୈଧାନିକ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟିକ କି ନାହିଁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଯାଞ୍ଚ ନକରି, ତାଙ୍କ ଶାସନ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ; କିନ୍ତୁ ଯଦିଓ ସମସ୍ତ ତିନୋଟି ଯାକ କ୍ଷମତା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ, ତାହା ସେହି କ୍ଷମତାର ଚରିତ୍ରରେ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରେ ନାହିଁ । ଯଦିଓ ବ୍ୟବହାରିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରେ ନ୍ୟାୟିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏବେବି ରହିଛି, ଏହି ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଚରିତ୍ର ବିଷୟରେ ଏକ ଯାଞ୍ଚ କୌଣସି ଉପଯୋଗୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିନପାରେ । ଏହା ଏପରି ନୁହେଁ ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବ ପକାନ୍ତି, ଆଇନ ଶାସ୍ତ୍ରର ମୌଳିକ ନୀତି ଯାହା ତିନୋଟି ବର୍ଗର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରେ ତାହା ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶର ଯତ୍ନପୂର୍ବକ ଯାଞ୍ଚ ଜଣେ ଆଇନଜ୍ଞଙ୍କୁ ପ୍ରକାଶ କରିବ ଯେ ଏକ ପ୍ରଦତ୍ତ ଆଦେଶ ଜାରି କରି ଏକ ପ୍ରଦତ୍ତ ମାମଲାରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ନ୍ୟାୟିକ, ବୈଧାନିକ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କି ନାହିଁ, ଏବଂ ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ କ୍ଷମତାର ଉତ୍ସ ଯାହା ଉପରେ ଏହା ଆଧାରିତ ତାହା ବିଷୟରେ ନ୍ୟାୟିକ ଆଧାରରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ଉପସଂହାର ତଥାପି ସତ୍ୟ ଏବଂ ସଠିକ୍ ହେବ । ବାସ୍ତବରେ, ତାହା ହେଉଛି ସେହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଯାହା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅନୁଦାନ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ତଥା 1948ର ଆଦେଶ 31ର ଖଣ୍ଡ 4 (b)ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆଇନ ଅଟେ କି ନାହିଁ; ଏବଂ ତେଣୁ, ପ୍ରାଥମିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏହା ସୂଚିତ କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ମନେହୁଏ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ,

1964

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

ତିନି ପ୍ରକାରର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରୁଥିବା ଆଇନ ଶାସ୍ତ୍ରର ସେହି ଶାଖା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପ୍ରଯୋଗଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଏହି ଦିଗକୁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଆଦେଶରୁ ଏକ ଆଇନକୁ କଣ ଅଲଗା କରେ ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ସ୍ଥିର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏହି ସମସ୍ୟାର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱଗତ କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତକ ଆଲୋଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆମେ ଯାହା ବିଚାର କରୁଛୁ ତାହା ହେଉଛି ଏହା ଏକ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଆଦେଶ କି ବୋଲି ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି, ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଏହାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ ଏହାର ସାଧାରଣ ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ବିଚାର କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ କି ନାହିଁ । ଯଦିଓ ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ ମାନେ ଏକ ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଆଦେଶଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ସହଜ ମନେ କରିନପାରନ୍ତି, ଆଇନର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡିକ ଭଲ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ । ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି, ଏକ ଆଇନ ସାଧାରଣତଃ ନିୟମର ଏକ ଗୁଚ୍ଛ ଅଟେ, ଯାହା ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ଏବଂ ଆଇନଗତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି, ଯାହା ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଏକ ଆଇନକୁ ଅନୁଦାନ ଠାରୁ ଅଲଗା କରାଯାଇପାରିବ, କାରଣ ଅନୁଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅନୁଦାନଦାତା ଏବଂ ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହୀତା ଉଭୟ ଅନୁଦାନ କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରିବା ବିଷୟରେ ସହମତ ହୁଅନ୍ତି; ଆଇନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ହୋଇନଥାଏ । ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଇନ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଯାହା ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ, ସେମାନେ ଏଥିରେ ରାଜି ହୁଅନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନ ହୁଅନ୍ତୁ । ତେଣୁ, ଆମେ ମାନିବାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସେତଲୱାଡ ଏହି ଅଣସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଉପରେ ବିଚାର କରୁଛୁ, ଅନୁଦାନ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଫଳାଫଳ କିମ୍ବା ଏକ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର, ଏହା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ । ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡଙ୍କ ଯୁକ୍ତିରେ, ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଦେଶ ଆଇନରେ ପରିଣତ ହେବ, ଯଦିଓ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଆଦେଶ କେବଳ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲା ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଥାଇପାରେ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନଥାଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ଏହା କହିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଯେ ନ୍ୟାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଆଦେଶଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ନ୍ୟାୟିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ, କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ୍ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ସହିତ କାରବାର କରିବାରେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ତାଙ୍କ ମାର୍ଗରେ ଥିବା ଅସୁବିଧାକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି, ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର କେତେକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଦୃଢ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କ ମତରେ, ସେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠାଇଥିବା ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ତେଣୁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରଥମ ମାମଲା ଯାହା ଉପରେ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ଼ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ତାହା ହେଉଛି *ଅମୀର-ଉନ-ନିସା ବେଗମ୍* ବନାମ *ମେହବୁବ୍ ବେଗମ୍*(1) । ସେହି ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ 19 ଫେବୃଆରୀ, 1939 ରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦର ନିଜାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା

(1) A.I.R. 1955 S.C. 352

ଫରମାନର ବୈଧତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଡକାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ମୃତ ନବାବଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାର ମାମଲାରେ ତଦନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆୟୋଗ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦାରୁଲ କ୍ୱାଜା କୋର୍ଟ ନଥିରୁ ଆୟୋଗକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ନିଜ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ନିଜାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଫରମାନ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା କି, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମୁଖାର୍ଜୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତରଫରୁ କହିଥିଲେ ଯେ ନିଜାମ ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ଏହି କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ଉପରେ କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଙ୍କୁଶ ନାହିଁ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଫର୍ମାନଗୁଡିକ ନିଜାମଙ୍କ ସାର୍ବଭୌମ ଇଚ୍ଛାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ ପରି ସମାନ ଭାବରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲେ; ତେଣୁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମାନ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହିଥିଲା, ଏହା କେବଳ ସେହି ସମ୍ପୃକ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ପରିଚାଳନା କରିବ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବ, ଯଦିଓ ନିଜାମ ଚାହୁଁଥିବା ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଫର୍ମାନ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇପାରିବ । ତଥାପି, ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସେହି ମାମଲାରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତି କରିନଥିଲେ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନକାରୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଫରମାନ ମଧ୍ୟରେ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମ୍ଭବ କିମ୍ବା ଉପଯୋଗୀ ହେବ କି ନାହିଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ବିତର୍କ ହୋଇନଥିଲା, କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଆଇନର ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇନାହିଁ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ଦେବୋତ୍ତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସରକାର ବନାମ *ଆକ୍ରାମ ଅଲ୍ଲୀ*(1) ରେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ମନ୍ତବ୍ୟ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ସେହି ଅବସରରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଇଁ ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖିଥିଲେ । 1920 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 30 ତାରିଖରେ ନିଜାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଫର୍ମାନ୍ ଉପରେ ବିଚାର କରି, ଯେଉଁଥିରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଅଧିକାରର ତଦନ୍ତ ହେବା ଏବଂ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦରଗାର ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ବିଭାଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଫର୍ମାନ୍ ଜାରି ହେବା ସମୟରେ ସମସ୍ତ ଘରୋଇ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଜାମ ଜଣେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାର୍ବଭୌମ ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ କଥନ ଆଇନ ଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ଫର୍ମାନ୍ ର ବୈଧତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଅଦାଲତରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦାବିଦାରଙ୍କୁ ମାମଲାର ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦଖଲ କରିବାର ସମସ୍ତ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା । ଏହି ମାମଲାରେ ପୁନର୍ବାର, *ଅମୀର-ଉନ-ନିସା ବେଗମ୍* ଙ୍କ [1] କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ଼ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବ୍ୟାପକ କିମ୍ବା ସାଧାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ ।

ଏହା ଆମକୁ *ମାଧୋରାଓ ଫାଲକେ* ବନାମ *ମଧ୍ୟ ଭାରତ ରାଜ୍ୟ*(2) ମାମଲାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଏ । ଏହି ଅବସରରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଗ୍ୱାଲିୟର ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କଲମ୍ବନ୍ଦୀସ୍ ଆଇନ ଥିଲା, ନା କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ

(1) A.I.R. 1956 S.C. 60

(2) [1961] I S.C.R. 957

1964

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

ଆଦେଶ ଥିଲା । ଏହି ରାୟ ସମୟରେ, ଆମେ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ମାମଲାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ, ନିଃସନ୍ଦେହ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ସାଧାରଣ ଆଧାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ନଥିଲା, ଯେପରି କଳମ୍ବନ୍ଦୀସ୍ ଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତିର ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରକ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ଯଦି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସେତଲୱାଡ଼ଙ୍କ ତର୍କ ସୁସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ଏବଂ କଳମ୍ବନ୍ଦୀସ୍ ଗୁଡିକୁ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ବୋଲି ବ୍ୟାପକ ଆଧାରରେ ଆଇନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ପଡୁଥାଆନ୍ତା, ତେବେ କଳମ୍ବନ୍ଦୀସ୍ ଗୁଡିକର ପରିସର ଏବଂ ପ୍ରଭାବ, ସେମାନେ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା କ୍ୱଚିତ୍ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଆନ୍ତା । ବାସ୍ତବରେ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁଡିକ ରାୟରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶେଷରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ "ଦୁଇଟି ଆଦେଶର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏତେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଚରିତ୍ରକୁ ନେଇ, ସେମାନଙ୍କୁ ବିଧାନ କିମ୍ବା ଆଇନରୁ ପୃଥକ କରିବା କଷ୍ଟକର; ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସେଗୁଡିକ ଆଇନର ଶକ୍ତି ଥିବା ପରି ନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।" ତାହା ଥିଲା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଉକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଯଦିଓ ଏହି ରାୟ ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇଟି ଅବସରରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିଥିଲା, ତଥାପି ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯିବ ଯେ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ସେତେଟା ଆଧାରିତ ନଥିଲା, ଯେତିକି କଳମ୍ବନ୍ଦୀସ୍ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଯତ୍ନ ସହକାରେ ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ।

ପ୍ରମୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ବନାମ *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ*(1) ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଖଞ୍ଜାଦାର ଏବଂ ଖୋରପୋଷଦାରଙ୍କ ନିୟମ, ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ବିଶେଷାଧିକାରର ଆଦେଶ 31 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ଅନୁଦାନ ସହିତ ଜଡିତ ଥିଲେ, ତାହା ଆଇନ ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସିହ୍ନା ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀର ଆଦେଶ 31 ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଫାଲକେ(2) ମାମଲାରେ କଳମ୍ବନ୍ଦୀସ୍ ଙ୍କ ପରି ଉକ୍ତ ନିୟମାବଳୀରେ ଆଇନର ପ୍ରଭାବି ଶକ୍ତି ଅଛି ଏବଂ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନ ହେବ । ଏହି ମାମଲାଟି ସେହି ସମାନ ସାଧାରଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କୌଣସି ସ୍ଥିତି ବହନ କରେ ନାହିଁ ।

ତିଲକାୟତ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦଲାଲଜୀ ମହାରାଜ ବନାମ *ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ*(3) ମାମଲାରେ, 1934 ମସିହାରେ ଉଦୟପୁର ଦରବାର ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଫରମାନ ଆଇନ କି ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ଫରମାନର ଯୋଜନାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ, ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଏହାର ପରିସର ଏବଂ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଏହା ଆଇନ ଥିଲା । ସାମଗ୍ରିକ

(1) [1962] SUPP I S.C.R. 405,410
(2) [1961] 1 S.C.R. 957
(3) [1964] 1 S.C.R. 561

ଭାବରେ ବିବେଚନା କଲେ ଫର୍ମାନ୍ ଆଇନ ଥିଲା ବୋଲି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ, ଯେଉଁ ସାଧାରଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ଼ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ତାହା ପୁନଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ *ଫାଲକେ* ମାମଲା ଭଳି, ଏହି ମାମଲାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କୌଣସି ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ପ୍ରାଥମିକ ବିଚାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ବୋଲି ମନେ ହେଉନାହିଁ, ବରଂ ଏହା ବିଶେଷ କରି ଫର୍ମାନ୍ ଯୋଜନା ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ପରୀକ୍ଷା ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

ମହାରାଜା ଶ୍ରୀ ଉମୈଦ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ *ଭାରତ ସଂଘ*(1) ମାମଲାରେ, 1941 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 17 ତାରିଖରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ରାଜିନାମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ସମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟ ଥିଲା ଯେ ଉକ୍ତ ରାଜିନାମାଟି ଆଇନ ଥିଲା, ଏବଂ ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିବା ଅନେକ ସାଧାରଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍. କେ. ଦାସ, ଯିଏ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତରଫରୁ କହିଥିଲେ, ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଯେଉଁ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ସେଗୁଡିକ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡିକ ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଏବଂ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ରାଜିନାମା ଏକ ଚୁକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆଇନ ନଥିଲା ।

ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ବନାମ *ଭୋରା ଫିଡାଲି ବଦ୍ରୁଦ୍ଦିନ୍ ମିଥିବାରୱାଲା*(2) ମାମଲାରେ ଯଥାକ୍ରମେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ହିଦାୟତ-ଉଲ୍ଲା, ଶାହା ଏବଂ ଆୟାଙ୍ଗରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟରେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାନ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ତେଣୁ, ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ତାହାର ଏକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ନିରୀକ୍ଷଣ ତାଙ୍କ ତର୍କକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଢେଙ୍କାନାଳର ରାଜାଙ୍କ ପରି ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପାର୍ଥକ୍ୟର ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଅପ୍ରୟୋଗ ବିଷୟରେ ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ହେଉଛି, ଯେବେ କୌଣସି ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଯେ ଜଣେ ନିରଙ୍କୁଶ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଏକ ଆଦେଶ ଏକ ବୈଧାନିକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 4 (b)ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିଥାଏ କି, ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିଷୟକୁ ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ; ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି, ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ପରିସର ଏବଂ ପ୍ରଭାବ, ଏହାର ସାଧାରଣ ବିନ୍ୟାସ ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଆଦେଶଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାରେ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତି, ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି ନ୍ୟାୟିକ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ

---

(1) A.I.R. 1963 S.C. 953
(2) [1964] 6 S.C.R. 461

1964

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

ପଡିବ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଆମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡ ତାଙ୍କ ତର୍କକୁ ଏତେ ଉପରେ ରଖିବା ଅନୁଚିତ୍ ଯେ ଢେଙ୍କାନାଳର ରାଜାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସନଦ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏଥିରେ ଥିବା ଅନୁଦାନର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର ନକରି ଏହା ଆଇନ ହେବ ବୋଲି ଧରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ଆମକୁ ଏହି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତା'ପରେ ଆସନ୍ତୁ ସନଦକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା । ଏହା ତିନୋଟି ଖଣ୍ଡକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡଟି ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟର ସେହି ପ୍ରଥାକୁ ସୂଚିତ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ରାଜାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟମାନଙ୍କୁ ବଂଶାନୁଗତ ଅଧିକାରରେ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ, ଏବଂ ଏହା ଯୋଗ କରେ ଯେ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଏକସ୍ୱ ଅଧିକାରର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟର ରାଜକୁମାର ଭାବରେ ନିଜର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବ ଏବଂ ନିଜକୁ, ତାଙ୍କ ପରିବାର, ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଏବଂ ବଂଶଧରମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପଦବୀ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ବଜାୟ ରଖିବ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରେମ ଏବଂ ସ୍ନେହ ହେତୁ, ଅନୁଦାନଦାତା ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ପାଇଁ ମାସିକ ନଗଦ ଭତ୍ତା ଆକାରରେ 500/- ଟଙ୍କାର ଖଞ୍ଜା ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସନଦ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା 6942-71-5 ଏକର ଜମିର ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଜମିର ଅନୁଦାନକୁ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢ଼ି ଏହାକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକୃତ କରାଯାଇଛି । ଅନୁଦାନର ପରିମାଣ ମଧ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ ଖଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ସନଦର ଖଣ୍ଡ 2 ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଆନୁଗତ୍ୟର ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରେ; ଏବଂ ଖଣ୍ଡ 3 ଦ୍ୱାରା ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏହି ଅନୁଦାନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ଉପାଦାନ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ଏପରି କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ଯାହା ରାଜ୍ୟର ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ; ଏହା ହେଉଛି ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ସରଳ ଉପହାର ଯାହା ଏହି ସତ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥାଏ ଯେ ପରିବାରର ପ୍ରଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ପାରମ୍ପରିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଭାଇଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାକୁ ବାଧ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଅନୁଦାନ କେବଳ ଶାସକଙ୍କ ତରଫରୁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ଯାହା ପରିବାରର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ପାରମ୍ପରିକ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ଏପରି ଅନୁଦାନ ଆଇନ ସହିତ ସମାନ ବୋଲି କହିବା ନିରର୍ଥକ ହେବ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଧାରିତ; କିନ୍ତୁ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ତାଙ୍କ ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପ୍ରୟୋଗ କରି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ସନଦ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ

ଏବଂ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ଆଇନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଚାର କରିବାରେ ଆମର କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ।

1964

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

ଏହା ପରେ ଶ୍ରୀ ସେତଲୱାଡଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ବଳ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ, କେବଳ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ମତରେ, ଏହି ତର୍କରେ କୌଣସି ଉପାଦାନ ନାହିଁ । ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଦାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା ତାହା ଯଦି ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟର ତତ୍କାଳୀନ ଶାସକଙ୍କ ତରଫରୁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା, ତେବେ ଆମେ ଦେଖୁ ନାହୁଁ ଯେ ଅନୁଦାନର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଶାସକଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଦାନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତିଲ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କିପରି ବୈଧ ଭାବରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇପାରିବ । ଯେପରି ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୂଚାଇଛୁ, ଯେଉଁ ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନ ଶାସକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଭାଇଙ୍କ ପାଇଁ ପାଳନ ପୋଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥିଲା, ତାହା 1948ର ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 4 (b) ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 372 ଦ୍ୱାରା ଜାରି ରହିଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନ ଜାରି ରହିଛି ବୋଲି କହିବା, ଏପରି କହିବା ଠାରୁ ବହୁତ ଭିନ୍ନ ଯେ ଅନୁଦାନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଭରଣ ପୋଷଣ ପରିମାଣ ବଦଳାଇବା କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉତ୍ତରଦାତା ଯାହା କରିଛନ୍ତି ତାହା ହେଉଛି ମାସିକ 500/- ଟଙ୍କା ନଗଦ ଭତ୍ତା ଦେବା ବନ୍ଦ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ଅର୍ଥ ଆଇନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ କାରଣ ଯେ ସନଦ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମିର ଅନୁଦାନରେ କୌଣସି ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇନାହିଁ, ତେଣୁ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିବାଦୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହେଉଛି 1931 ରେ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ମୋଟ ଭରଣ ପୋଷଣ ଭତ୍ତା ହ୍ରାସ କରିବା । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନ ବଳବତ୍ତର ଅଛି, କ'ଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭରଣ ପୋଷଣ ହେବ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ଅଧିକାର ଅଛି, ଏବଂ ଅଧିକାରର ଏହି ଅଂଶଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସ୍ୱଭାବର ଅଟେ । ଆମେ ଭାବୁଛୁ, ଏହା କହିବା ଅଯୌକ୍ତିକ ହେବ ଯେ ଯଦିଓ ସନଦ ଆଇନ ନୁହେଁ, ସନଦ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପରିମାଣକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରଥାଗତ ଆଇନର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ପରିବାରର କନିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା । କିନ୍ତୁ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କ'ଣ, ତାହା ସର୍ବଦା ଏକ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇ ରହିବ, ଯାହାକୁ ଅନେକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହେବ; ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା, ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସ୍ଥିତିର ଆବଶ୍ୟକତା, ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ମୋଟ ଆୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା, ଏ ସବୁକୁ ଭରଣ ପୋଷଣର ପରିମାଣ ସ୍ଥିର କରିବା ସମୟରେ ଦେଖିବାକୁ ପଡିବ, ଯାହା କନିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ବାସ୍ତବରେ, ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଉଭୟ ଅଦାଲତ ଏହି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସନଦ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମିର ଅନୁଦାନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ।

1964

ରାଜକୁମାର ନରସିଂହ ପ୍ରତାପ ସିଂହ ଦେଓ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର

କିନ୍ତୁ ମାମଲାର ଏହି ଦିଗ ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଦେଖୁ ନାହୁଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କୁ ନଗଦ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିବାରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବୈଧତା ସହିତ କିପରି ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ବିରୋଧ କରିପାରିବେ । ମିଶ୍ରଣ ପରେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରାର୍ଥନା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏପରି ବନ୍ଦ କରିବା ଅବୈଧ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବାରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଉପକୃତ କରିପାରିବ । ବିଷୟର ସ୍ୱଭାବରେ, ମାମଲାର ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ ନକରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନଗଦ ଭତ୍ତା ଜାରି ରଖିବା ଉଚିତ୍ କି ନାହିଁ ତାହା ଉତ୍ତରଦାତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ, ଏବଂ ଯେହେତୁ ମିଶ୍ରଣ ପରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ମାମଲା ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଥିଲା, ଯଦି ଏହି ସମୟରେ ଦେୟ ଜାରି ରହେ, ତେବେ ତାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ କୌଣସି ବୈଧ ଆଧାର ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଫଳାଫଳ ହେଉଛି, ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରୁଛୁ, ଯଦିଓ କିଛି ଭିନ୍ନ ଆଧାରରେ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନଟି ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ଖାରଜ ହୋଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।